

παράλληλως πρὸς τὸν διδακτικόν, τεθῆ ἐν λειτουργίᾳ καὶ ὁ τομεὺς ἔρευνῶν. Ὁ κύριος λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις αὕτη, ἦτο ἡ ἀναγκαστικὴ τοῦ γεγονότος, ὅτι τὸ Ἰνστιτούτον δὲν δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἐξεπλήρωσε τὸν σκοπὸν τῆς προαγωγῆς τῆς διδουῦς συνεργασίας, ἐφ' ὅσον διάστημα παραμελεῖται ὁ τομεὺς ἔρευνῶν, ὅσον καὶ τῆς ἀνάγκης, ὅπως αἱ διδακτικαὶ ἐνέργειαι ἀντλοῦν νέας ἐμπειρίας καὶ ἐμπνεύσεις ἐκ μιᾶς μονίμου πηγῆς.

Ὅταν ἐγένετο ἡ σκέψις, ὅπως, παράλληλως πρὸς τὰς ἤδη ὑφισταμένας δράσεις τοῦ Ἰδρύματος, (αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνουν καὶ διεξαγωγὴν ἔρευνῶν, ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ διδακτικοῦ προγράμματος), λειτουργήσῃ καὶ τμήμα ἔρευνῶν, τὸ Ἰνστιτούτον δὲν εἶχεν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν εἰς τὴν ἐπιλογὴν τῶν τομέων. Βασικὰ τινα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα συνθέτον τὸ πλῆσιον, ἐντὸς τοῦ ὁποῦο ἐδεῖ νὰ τοποθετηθῆ τὸ νέον πρόγραμμα, ἔπρεπε νὰ λησθῶν ὑπ' ὄψιν. Ταῦτα ἦσαν, κατὰ πρῶτον λόγον, ἡ βασικὴ ἀντίληψις, κατὰ συμφωνίαν πρὸς τὴν προαγωγὴν τῆς διεθνούς συνεργασίας. Δεύτερον, τὸ γεγονός ὅτι τὸ Ἰνστιτούτον, ὡς ἴδρυμα κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, συγκεντρώνει ἑαυτὸν εἰς τὴν ἐπισημάνειαν εἰς τὴν μελέτην θεμάτων οικονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ κοινωνικῶν μεταβολῶν. Τέλος, ἔδει νὰ λησθῆ ὑπ' ὄψιν ἡ καθιερωθεῖσα πλέον, καίτοι νεαρὰ εἰσέτι, παράδοσις τοῦ Ἰδρύματος, κατευθυνομένη ἐπὶ τὴν προαγωγὴν στενῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν διτηφόρων κλάδων τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, τῆς συνεργασίας ταύτης θεωρουμένης ὡς ἐνὸς τῶν κυριωτέρων μέσων, πρὸς πληρεστέραν ἀνάπτυξιν καὶ κατανόησιν τῶν ποικίλων κοινωνικῶν φαινομένων. Ὁ τελευταῖος οὗτος παράγων ἦτο καὶ ὁ σπουδαιότερος, δεδομένου ὅτι ἡ μέχρι σήμερον κτηθεῖσα πείρα εἰς τὸν διδακτικὸν τομεᾶ ἀπέδειξεν εἰς τὸ ἀκαδημαϊκὸν προσωπικὸν τοῦ Ἰνστιτούτου, ὅτι μία ἐνδελεχὴς προσπάθεια πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν δὲν δύναται, εἰμὴ νὰ ἀποφέρῃ παραγωγικὰ ἀποτελέσματα.

Πεδίον ἔρευνῶν ἡ λεκάνη τῆς Μεσογείου.

Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος ἡ ἐπέκτασις ἐπὶ τῶν μακρῶν καὶ λεπτομερῶν συζητήσεων, αἱ ὁποῖαι προηγήθησαν τῆς τελικῆς ἐπιλογῆς τοῦ πεδίου τῆς ἔρευνης. Ἀρκεῖ μόνον νὰ λεχθῆ ἐναυθῶν, ὅτι, διὰ πλείστους ὅσους λόγους, προεκριθῆ ἡ μελέτη μιᾶς γεωγραφικῆς περιοχῆς, ὅχι ὑπὸ τὴν συνήθη περιγραφικῆν ἔνοιαν τοῦ ὅρου, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἔνοιαν, ὅτι ἡ ἐπιλεγείσα περιοχή λαμβάνεται ὡς τὸ τοπο—χρονικὸν πλαίσιον, ἐντὸς τοῦ ὁποῦο δύναται νὰ μελετηθοῦν ὠρισμένα προεκλεγμένα προβλήματα ἀναλυτικῆς

φύσεως. Ἐπεκράτησεν ἡ ἀπόψις, ὅτι ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἀναληφθῆ μιὰ διεθνῆς προσπάθεια, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν μερικῶν ἐκ τῶν πλέων βασικῶν φαινομένων ἢ προβλημάτων οικονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ κοινωνικῶν μεταβολῶν, θὰ ἠδύνατο αὕτη νὰ ἀποβῆ προσηφωτέρη, ἐὰν διεξήγετο ἐν τῷ πλασίῳ μιᾶς δεδομένης περιοχῆς. Τοῦτο, ὅμως, παρῶς αἰετὶ μιᾶν βασικῆν δυσχέρειαν: Ἡ ἀναλυτικὴ ἔρευνα προϋποθετεῖ, προδήλως, τὴν ἐφαρμογὴν προϋφισταμένων θεωρητικῶν ἐνοιῶν εἰς τὰς ὑπαρχούσας πραγματικὰς συνθήκας. Αἱ πλείστα, ὅμως, τῶν θεωρητικῶν ἐνοιῶν εἰς τὰς κοινωνικὰς ἐπιστήμας ἀποτελοῦν χαρακτηριστικὰ δημιουργήματα τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ, ἐνῶ αἱ περιοχαί, αἱ προσφερόμεναι πρὸς μελέτην τῶν προβλημάτων οικονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ κοινωνικῶν μεταβολῶν, ἀνήκουν εἰς ἄλλου τύπου πολιτισμῶν. Ἡ σχέσις, ἐπομένως, τῶν ὑφισταμένων θεωριῶν πρὸς τὰς προσφερόμενὰς πρὸς ἔρευνα συνθήκας δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ μετὰ βεβαιότητος ὡς δεδομένη. Πέραν αὐτοῦ, ὅμως, καὶ αὕτη ἡ ἀξιολόγησις τῆς σχέσεως ταύτης εἶναι ἰδιαιτέρως δυσχερῆς, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι δὲν ὑπάρχουν πρὸς τὸ παρὸν θεωρίαι, ἀντιμετωπιζούσαι κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικὸν τὸ πρόβλημα τῶν σχέσεων μεταξὺ πολιτισμῶν, ἀνήκόντων εἰς διαφόρους τύπους. Ἡ προτεινομένη ἔρευνα θὰ συνήντα, ὡς ἐκ τούτου, εἰς τὰς πλείστας τῶν ἐκλογίμων περιοχῶν, ὠρισμένας βασικὰς δυσκολίας, ὀφειλομένας εἰς τὴν ἰδιομορφίαν τῆς, αἱ ὁποῖαι θὰ καθίσταν ἄδύνατον τὴν ἀξιολόγησιν τῆς ἀποτελεσματικότητος τῆς κατὰ τρόπον ἄλλον, πλὴν τοῦ παρεχόμενου ὑπὸ τῆς κοινῆς μεθόδου τοῦ ἐμπειρικοῦ πειραματισμοῦ ὑπὸ ἀγνώστου συνθήκας.

Ἐπὶ τῆς ἀπάντησιν πρὸς τὰς ἀνωτέρω εἰρημονίας, ἀξιόλογος ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῶν κοινωνικῶν μεταβολῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἀνωτέρω δυσχέρεια περιορίζεται σημαντικῶς. Αὕτη εἶναι ἡ λεκάνη τῆς Μεσογείου. Ἡ γεινίασις τῶν δύο βασικῶν πολιτισμῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπαντῶνται σήμερον περὶ τὴν Μεσόγειον, εἶναι πλέον ἢ ἀπλῶς γεωγραφικῆς. Δεδομένου δέ, ὅτι ὁ εἰς ἐκ τῶν δύο τούτων πολιτισμῶν εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος παρήγαγε τὰς περισσοτέρας τῶν θεωριῶν τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, ὡς αὗται ἐφαρμόζονται εἰς τὰ πανεπιστημιακὰ ἴδρυματα καὶ τὰς κυβερνητικὰς ὑπηρεσίας, δύναται τις νὰ ἐλπίζῃ, ὅτι εἰς τὴν ἐν λόγω περιοχὴν ἡ ἀνωτέρω περιγραφείσα δυσχέρεια δὲν πρόκειται νὰ ἀποβῆ, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ κατ' ἀνάγκην, καταστρεπτικὴ διὰ τὸ ὅλον πρόγραμμα.

Διὰ τούτους λόγους αὐτοῦς, ὡς καὶ λόγῳ